11-сынып
1-тур
Оқылым

Елімізде өсімдіктері мен жануарлары әр алуан, арнайы қорғалатын тұтас табиғи аймақтар – қорықтар ұйымдастырылған. Сондықтан да қорықтар нағыз күрделі табиғи лаборатория болып табылады. Қорықтар – биосфера эталоны. Мұндағы орман-тоғай, жайылым мен шабындық, аң-құс, айдын шалқар көлдер, ағыны қатты өзендер мүмкіндігіне қарай сол ежелгі әсем қалпында сақталынуы тиіс. Қай заман болмасын, қорықтарды ұйымдастыру күн тәртібінен ешқашан да түскен емес. Өйткені биосфера байлықтарын қорғау, онда ғылыми-зерттеу жұмыстарын сондай-ақ биосфера компоненттерін қорғау және үгіт-насихат экологиялық білім және тәрбие беру жұмыстарын жүргізуде қорықтар өте маңызды роль атқаратыны белгілі. Осыған орай қорықтар ұйымдастыру бөлініп Қазақстанның шөл-шөлейтті аймақтарында үйір-үйірімен жайылып жүретін, бірақ кейіннен мүлде азайып кеткен құландарды қорғап қалуда қорықтардың, әсіресе Бадхыз қорығының рөлі орасан зор болды. Сондай-ақ, Барсакелмес қорығы да айтар үлес қосты.

Бай өлкені шын мәнінде табиғи байлықтың қайнар көзі деп ғалымдар бекерден-бекер айтпаған болар. Бірақ, бұл інжу-маржандар қанша болғанымен, ол сарқылмайтын дүние емес екені кейінгі кезде көп біліне бастады. Сондықтан да оны пайдаланумен бірге, ұқыпты түрде қорғап, байлығын молайта беруге барлық мүмкіндік керек. (165 сөз)

Оқылым тапсырмалары. 20 балл

1.Берілген сұрақтарды мәтін мазмұнына сәйкес ретпен (бірізділікпен) орналастырыңыз. Б) Ә) А) В)

2. Мәтінде берілген мәліметті қайда қолдануға болады? (Қазақстанның байлығы туралы баяндама жасағанда, шетелдіктерге елімізді таныстырғанда, өлкетану сабақтарында, экология туралы әңгімелеген кезде)

3. Мәтінге қатысты қосымша ақпарат келтіріңіз. (Қазақстанда қазіргі уақытта 10 қорық бар, Ақсу-Жабағлы қорығы ең көне қорық, ЮНЕСКО-ның Дүниежүзілік мұра тізіміне енгізілген, Қорғалжын қорығы – елдегі ең үлкен қорықтардың бірі.)

4. Мәтінге тақырып қойыңыз. (Табиғат қорлары. Қазақстан қорықтары. Табиғат байлығы)